

**Likumprojekta
“Grozījums likumā “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”” sākotnējās
ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)**

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	Likumprojekta mērķis ir noteikt jaunu mērķgrupu garantijas saņemšanai mājokļa iegādei vai būvniecībai – profesionālā dienesta karavīrs. Paredzēts, ka likums stājas spēkā 2022.gada 1.janvārī.

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	Aizsardzības ministrijas (turpmāk – AM) iniciatīva.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Lai īstenotu Valsts aizsardzības koncepcijā (apstiprināta ar Latvijas Republikas Saeimas 2020.gada 24.septembra lēmumu) un Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa attīstības plānā (apstiprināts ar Ministru kabineta 2020.gada 14.decembra rīkojumu Nr.773 “Par Nacionālo bruņoto spēku attīstības plānu 2020.-2032.gadam”) noteikto, būtisks priekšnoteikums ir profesionāla un motivēta personālsastāva komplektēšana. Līdz ar to Aizsardzības ministrija (turpmāk AM) sadarbībā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem ir vērtējusi papildu motivējošo pasākumu ieviešanu profesionālā dienesta karavīriem.</p> <p>Izmitināšanas un karavīru dzīvojamās telpas jautājuma risināšana ir bijusi aktuāla jau vairākus gadus.</p> <p>Militārā dienesta likuma 55.panta trešā un piektā daļa paredz, ka profesionālā dienesta karavīru, ja nepieciešams, dienesta vietā aizsardzības ministra noteiktajā kārtībā uz dienesta laiku nodrošina ar Aizsardzības ministrijas valdījumā esošu dienesta dzīvojamo telpu. Aizsardzības ministrijai ir tiesības piešķirt valsts budžeta līdzekļu ietvaros iegādāties vai celt dzīvojamās mājas vai atsevišķus dzīvokļus profesionālā dienesta karavīru vajadzībām.</p> <p>Nemot vērā aizsardzības infrastruktūras prioritātes, būvniecības vajadzības, tika secināts, ka veidot un uzturēt papildus militārajai infrastruktūrai arī dzīvokļu fondu nebūtu lietderīgi un ekonomiski pamatoti. Tāpat jāņem vērā, ka dienesta dzīvoklis tiek nodrošināts uz dienesta laiku. Tas nozīmē, ka pēc profesionālā dienesta attiecību izbeigšanas karavīram un tā ģimenei jebkurā gadījumā ir jāmeklē dzīvesvieta, iespējams, jāiegādājas mājoklis. Attiecīgi karavīrs jau dienesta laikā varētu iegādāties īpašumā dzīvokli netālu no vai savā dienesta rajonā, veidot ģimeni tuvu dienesta vietai, kas ir būtisks faktors palikšanai dienestā un sekmē arī reģionu attīstību, iedzīvotāju piesaisti reģionos, kas, savukārt, dod pienesumu vietējām pašvaldībām, novadu attīstībai kopumā, vietējai uzņēmējdarbībai. Attiecīgi arī karavīru motivācijai dienestā šāds atbalsta pasākums ir ieguldījums nākotnē. Aizsardzības ministrija īsteno un plāno vairāku jaunveidojamo militāro bāzu, reģionālo poligonu, atbalsta infrastruktūras attīstītu visā Latvijā, ik gadu investējot aptuveni 55 milj.EUR. Arvien vairāk tiek ieguldīts karavīru nodrošinājuma uzlabošanā, lai radītu motivāciju dienestam ilgtermiņā, tāpat attiecībā uz karavīra sociālajam</p>

garantijām. Dati liecina, ka karavīru skaits pieaug un nākotnē to ir plānots vēl palielināt, īstenojot efektīvus rekrutēšanas pasākumus, tajā skaitā, valsts aizsardzības mācības ieviešana, Kadetu skolas izveide u.c. Tāpat karavīra atalgojuma sistēma ir būvēta uz palikšanu dienestā ilgtermiņā.

Aizsardzības ministrijas ieskatā garantija ir kā papildu motivēšana un atbalsta pasākums Nacionālo bruņoto spēku karavīriem, ko apliecina veiktā aptauja. Pēc profesionālā dienesta attiecību izbeigšanas karavīram saglabājas visi pienākumi, kas izriet no noslēgtā aizdevuma līguma, savukārt, iemaksātā garantija saistību izpildes gadījumā var tikt izmantota atkārtoti jauna karavīra saistību garantijai.

Nacionālie bruņotie spēki vienā no lielākajām militārajām bāzēm veica karavīru aptauju, lai identificētu, kādi varianti būtu motivējoši dienestam, un kāda veida risinājumi no karavīru puses atbalstāmi.

Puse no respondentiem atbildēja, ka sava mājokļa nav, 1/3 daļa mājokli irē un 70% no aptaujātiem uz jautājumu par iespējamo valsts atbalstu mājokļa iegādes jautājumā atbildēja, ka to noteikti izmantotu. Aizsardzības ministrijā arī no šo karavīru puses tika saņemti iesniegumi ar lūgumu risināt šo jautājumu, jo iegūtās papildu profesionālās militārās kvalifikācijas dienesta laikā, piemēram ārvalstīs, Kājnieku skolā vai Instruktoru skolā, neļauj kvalificēties spēkā esošo garantiju saņemšanai mājokļa iegādei, jo tā nav profesionālā izglītība atbilstoši izglītības jomas regulējumam.

Šobrīd likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk – Likums) 27.¹ pants paredz, ka valsts sniedz palīdzību, daļēji sedzot aizņēmēja neizpildītās parādsaistības attiecībā uz dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai ņemto aizdevumu. Ministru kabinets nosaka institūciju, kas administrē palīdzības sniegšanu, kā arī tās kritērijus un kārtību.

Likums paredz, ka palīdzību var saņemt persona:

- 1) ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādībā ir vismaz viens bērns. Bērns šīs daļas izpratnē ir persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu;
- 2) kura ieguvusi vidējo profesionālo vai augstāko izglītību un kura nepārsniedz 35 gadu vecumu.

Uz Likuma pamata ir izdoti Ministru kabineta 2018.gada 20.februāra noteikumi Nr. 95 "Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai" (turpmāk – MK noteikumi Nr.95) un šo noteikumu 3.punkts paredz, ka aizņēmējs ir tiesīgs saņemt garantiju un (vai) atbalsta programmas "Balsts" subsīdiju šādos gadījumos:

- 1) ja hipotekāro aizdevumu izsniedz Latvijā vai ES dalībvalstī reģistrēta kredītiestāde (aizdevējs), kas noslēgusi sadarbības līgumu ar garantētāju Altum un ir tiesīga izsniegt aizdevumus Latvijā;
- 2) ja aizdevējs rakstiski apliecinājis, ka aizdevums tiks piešķirts;
- 3) personai, ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādībā ir vismaz viens bērns vai kurai ir iestājusies grūtniecība, vai gaidāmā bērna tēvam un darījuma summa nepārsniedz 250 000 *euro*;
- 4) personai, kura ieguvusi vidējo profesionālo vai augstāko izglītību un kura nepārsniedz 35 gadu vecumu;

		<p>5) personai, kas atbilst MK noteikumu 95 6.⁵ punktā minētajiem nosacījumiem, un darījuma summa nepārsniedz 250 000 <i>euro</i> (nosacījums ietverts, lai noteiktu vienlīdzīgu garantijas saņēmēja atbilstības kritērijus pēc Valsts ieņēmuma dienesta datu bāzes).</p> <p>Profesionālajā dienestā atbilstoši Militārā dienesta likuma 19.pantam uzņem Latvijas pilsoņus vecumā no 18 gadiem, ja tās atbilst aizsardzības ministra noteiktajām veselības stāvokļa, izglītības, profesionālās un fiziskās sagatavotības, valsts valodas zināšanu prasībām un morālajām un psiholoģiskajām īpašībām un ja šīs personas, izņemot virsniekus speciālistus, instruktorus speciālistus un kareivjus speciālistus, līdz šā likuma 41.pantā profesionālajam dienestam noteiktā maksimālā vecuma sasniegšanai var dienēt ne mazāk kā piecus gadus.</p> <p>Līdz ar to, uzsākot dienestu, karavīrs var neatbilst nevienai no šobrīd noteiktajām valsts palīdzības dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai mērķgrupām, ja tam nav nodibināta ģimene, nav bērnu vai nav iegūta profesionālā izglītība.</p> <p>Nacionālajos bruņotajos spēkos dien 6600 profesionālā dienesta karavīri. No tiem ½ nav bērnu un ½ ir pamata vai vidējā izglītība.</p> <p>Lai nodrošinātu pēc iespējas izdevīgākus nosacījumus aizdevuma iegūšanai, Aizsardzības ministrija rosina noteikt profesionālā dienesta karavīram līdzīgus nosacījumus kā jaunajām ģimenēm ar bērniem, tajā skaitā uz garantijas pārvaldības izmaksām- vienreizēju maksu par garantijas pieteikuma izskatīšanu 2,5 % apmērā no piešķirtās garantijas summas</p> <p>Arī tajos gadījumos, kad profesionālā dienesta karavīrs iziet pamatapmācību Nacionālo bruņoto spēku Kājnieku skolā, apgūst apmācību kursus ārvalstīs, tas neiegūst tādu kvalifikāciju, lai atbilstu jaunā speciālista mērķgrupai.</p> <p>Attiecīgi likumprojekts paredz papildus jau esošajām mērķgrupām – ģimenes ar bērniem un jaunie speciālisti, veidot jaunu valsts palīdzības dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai mērķgrupu – profesionālā dienesta karavīrs.</p> <p>Lai īstenotu likumprojektā noteikto, Aizsardzības ministrija atbilstoši AS “Attīstības Finanšu institūcija Altum” veiktajiem aprēķiniem ar pamatdatiem – 200 pieteikumi gadā, pie 20% garantijas apmēra, ar vidējo aizdevuma summu 85 000 EUR, ir plānojuši nepieciešamo finansējumu 480 000 EUR apmērā no 2022.gada. Pēc programmas ieviešanas Aizsardzības ministrija ir gatava pārskatīt šīs programmas izmantošanas pieprasījumu un lemt par finansējuma apjoma izmaiņām sava budžeta ietvaros.</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	Aizsardzības ministrija, Nacionālie bruņotie spēki, Finanšu ministrija, Ekonomikas ministrija, AS “Attīstības Finanšu institūcija Altum”.
4.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Profesionālā dienesta karavīri. Komerčbankas, kas šobrīd ir noslēgušas vai plāno noslēgt sadarbības līgumus ar akciju sabiedrību „Attīstības finanšu institūcija Altum”. AS “Attīstības Finanšu institūcija Altum”.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	MK noteikumu Nr.95 11.punktā par galvojuma izsniegšanu jau šobrīd tiek noteikta vienreizēja maksa. Līdz ar likumprojekta spēkā stāšanos tiks precizēti MK noteikumu Nr. 95 3.2.1. mērķgrupa, saglabājot noteikumos paredzēto garantijas maksu.
4.	Cita informācija	Mājokļu atbalsta programmas paplašinājumam ir jāstājas spēkā 2022.gada 1.janvārī.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem							
Rādītāji	2021. gads		Turpmākie trīs gadi (<i>euro</i>)				
	saskaņā ar valsts budžetu kārtējam gadam	izmaiņas kārtējā gadā, salīdzinot ar valsts budžetu kārtējam gadam	2022.		2023.		2024.
			saskaņā ar vidēja termiņa budžeta ietvaru	izmaiņas, salīdzinot ar vidēja termiņa budžeta ietvaru 2022. gadam	saskaņā ar vidēja termiņa budžeta ietvaru	izmaiņas, salīdzinot ar vidēja termiņa budžeta ietvaru 2023. gadam	izmaiņas, salīdzinot ar vidēja termiņa budžeta ietvaru 2023. gadam
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Budžeta ieņēmumi	0	0	0	0	0	0	0
1.1. valsts pamatbudžets, tai skaitā ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	0	0	0	0	0	0	0
1.2. valsts speciālais budžets	0	0	0	0	0	0	0
1.3. pašvaldību budžets	0	0	0	0	0	0	0
2. Budžeta izdevumi	0	0	0	480000	0	480000	480000
2.1. valsts pamatbudžets	0	0	0	480000	0	480000	480000
2.2. valsts speciālais budžets	0	0	0	0	0	0	0
2.3. pašvaldību budžets	0	0	0	0	0	0	0
3. Finansiālā ietekme	0	0	0	480000	0	480000	480000
3.1. valsts pamatbudžets	0	0	0	480000	0	480000	480000

3.2. speciālais budžets	0	0	0	0	0	0	0
3.3. pašvaldību budžets	0	0	0	0	0	0	0
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai (kompensējošu izdevumu samazinājumu norāda ar "+" zīmi)	0	0	0	480000	0	480000	480000
5. Precizēta finansiālā ietekme		0		0		0	0
5.1. valsts pamatbudžets	0	0	0	0	0	0	0
5.2. speciālais budžets		0		0		0	0
5.3. pašvaldību budžets		0		0		0	0
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins (ja nepieciešams, detalizētu ieņēmumu un izdevumu aprēķinu var pievienot anotācijas pielikumā)	Tiek plānots, ka vidēji gadā nepieciešamā riska seguma apmērs, ko finansēs Aizsardzības ministrija, ir 480 000 euro . Izdevumu aprēķins par nepieciešamā riska seguma apmēru: Vidējā darījuma summa: 85 000 euro Bankas aizdevums % no darījuma: 95% (maksimālā iespējamā aizdevuma summa) Aizdevuma summa: 80 000 euro Garantija % no aizdevuma: 15%						
6.1. detalizēts ieņēmumu aprēķins	Garantijas summa: 12 000 euro Darījumu skaits gadā: 200 karavīri						

6.2. detalizēts izdevumu aprēķins	<p>Kopējais garantiju apjoms gadā: 2 400 000 euro Garantijai nepieciešamais riska segums %: 20% (Pieņemts portfelģarantiju multiplikators 5 jeb 20% - maksimālie sagaidāmie zaudējumi, kam finansējums ir riska segums) Garantijai nepieciešamais riska segums (AM budžeta finansējums): 480 000 euro.</p> <p>Finansējums 480 000 euro apmērā tiks pārskaitīts akciju sabiedrībai "Attīstības finanšu institūcija Altum", kā garantija nepieciešamā riska segumam. Likumprojekta izpilde tiks nodrošināta Aizsardzības ministrijai piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros no budžeta programmas 22.00.00 "Nacionālie bruņotie spēki".</p> <p>Vienlaikus attiecībā profesionālā dienesta karavīriem tiks attiecināta Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumu Nr. 1250 "Noteikumi par valsts nodevu par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā" 7.¹ punktā noteiktā likme 0,5%, veicot nepieciešamos grozījumus. Ja pieņem, ka vidējā darījuma summa ir 80 000 EUR, tad gadā 200 darījumu gadījumā no nodevas nesaņemtā summa ir 240 000 EUR, kas sadalot proporcionāli uz vienu profesionālā dienesta karavīru ir 36,60 EUR. Palielinoties profesionālā dienesta karavīru skaitam šī summa attiecīgi samazinās.</p>
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Projekts šo jomu neskar.
8. Cita informācija	

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Veicami grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumos Nr. 1250 "Noteikumi par valsts nodevu par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā" un Ministru kabineta 2018.gada 20.februāra noteikumos Nr. 95 "Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai".

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Projekts šo jomu neskar.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes

Projekts šo jomu neskar.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Aizsardzības ministrija, Nacionālie bruņotie spēki, Finanšu ministrija, Ekonomikas ministrija, AS "Attīstības Finanšu institūcija Altum".
----	---	---

2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Projekts šo jomu neskar.
3.	Cita informācija	Nav

Ministru prezidenta biedrs,
aizsardzības ministrs

A. Pabriks